

РЕШЕНИЕ

№ 94

гр. Варна, 27.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на
шести март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Георги Йовчев

Членове: Николина П. Дамянова
Даниела Ил. Писарова

при участието на секретаря Десислава Ив. Шинева Чипева
като разглежда докладваното от Даниела Ил. Писарова Въззивно търговско
дело № 20243001000069 по описа за 2024 година
за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл.258 ГПК, образувано по въззивна жалба на ЗАД ОЗК
ЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЕИК 121265177, София, чрез адв.Т. С., срещу решение
№555/28.12.2023г., постановено по т.дело №475/2023г. по описа на ВОС, в осъдителната му
част, в която застрахователят е осъден да заплати на А. А. Х. обезщетение за
неимуществени вреди в размер на 80 000 лева, изразяващи се в претърпени болки и
страдания, резултат от ПТП на 03.08.2022г., около 17.50 часа в гр.Варна, ул.Прилеп, до
№173, причинено виновно от водача В. В., при управление на л.а.Рено Мастер с ДК №Р
8879 КР, застраховано по риска ГО при ответното дружество по полица
№BG/23/121003219444 с период на действие до 10.11.22г., ведно със законната лихва върху
присъдената главница от предявяване на застрахователната претенция на 10.02.23г. до
окончателното изплащане на задължението.

В жалбата се излага, че решението на ВОС е неправилно, необосновано и
незаконосъобразно в обжалваната част.

Оспорват се изводите на съда за понесени неимуществени вреди от ищеца в размер
на 100 000 лева, редуцирани до присъдени 80 000 лева поради установено съпричиняване на
вредоносните последици от пострадалия, с принос от едва 20%. Застрахователят счита, че
участието на пострадалия във вредоносното събитие е много по-значително. Оспорва се
приложението на разпоредбата на чл.51,ал.2 и на чл.52 ЗЗД. Оспорва се и приетата в
решението начална дата на задължението за мораторни лихви върху главницата като се
възразява, че застрахователната претенция на ищеца е постъпила в дружеството едва на
13.02.23г. /а не на 10.02/

Не се оспорват понесените от ищеца болки и страдания в резултат на процесния

инцидент, но се твърди, че съдът неправилно е определил техния паричен еквивалент.

Ответникът не оспорва наличието на застрахователна полица, покриваща гражданската отговорност на водача на товарен автомобил Рено Мастер – В. В. съобразно решението по АНД №726/2023г. на ВРС; не оспорва механизма на настъпилото произшествие на 03.08.2022г., когато ищецът А. Х. като велосипедист бил блъснат от товарния автомобил; не оспорва получените от пострадалия увреждания, а именно: десностранен хемопневмоторакс с дихателна недостатъчност, контузия на десен бял дроб, счупване на ребра от 5-то до 11-то десни ребра, 6-то и 7-мо леви ребра, черепно- мозъчна травма с кръвоизлив под меките мозъчни обвивки, изпадане в безсъзнателно състояние, гръбначна травма с фрактура на бодилестия израстък на 4-ти шиен прешлен и на тялото на дъгата на 5-ти шиен прешлен, счупване на дясна лопатка, разкъсно -контузна рана на главата, счупване на носни кости и комоцио церебри с белег на челото. Не се оспорва заявяването на застрахователна претенция както и постановения по същата отказ на 15.05.23г.

Оспорват се правните изводи на съда въз основа на установена фактическа обстановка – действително понесените от ищеца неимуществени вреди и тяхната парична оценка. Твърди се, че ищецът е имал минимална оперативна интервенция за разгъване на увреден десен бял дроб, болничен престой от 7 дни, че нараняванията са без последици за трудоспособността и без данни за необходимост от продължаващо лечение, без загрозяващи белези и инвалидизиране и максимален срок за възстановяване от три месеца, съответно настъпило излекуване. Сочи, че по делото не били представени никакви доказателства относно здравословното състояние и общия статус на ищеца след ПТП. Поддържа се, че Х. не е претърпял вреди, които са трайно негативни за неговото здраве и психо-емоционален статус, че се е възстановил напълно от травмите, че не е ангажирал доказателства за продължаващо лечение и последици върху личния и професионален живот, в социалната адаптация. Излага, че водените от ищеца свидетели също не са установили сериозно отражение на ПТП върху живота и личността на пострадалия. Поради изложеното застрахователят счита, че съдът неправилно е определил обезщетението по чл.52 ЗЗД.

Отделно от това, въззивникът поддържа, че съдът неправилно е определил съпричиняване на вредите от пострадалия от едва 20% като значително е завишил приноса на водача на товарния автомобил. Твърди, че велосипедистът е могъл да възприеме автомобила като е имал време за реакция в продължение на около 14 метра. Твърди, че ПТП е могло да бъде избегнато при движение на велосипедиста с максимална скорост от 28.8 км/ч. /под 30 км./ч./ при установена приблизителна скорост от 41.40 км/час. Счита, че ищецът е могъл да избегне ПТП, вкл. с маневра вдясно към пътния банкет, тъй като се е движил в средата към дясно на пътната лента, не е имал каска и светлоотразителна жилетка. Твърди се, че ищецът е нарушил с поведението си на пътя няколко разпоредби от ЗДвП и ППЗДвП– чл.20, ал.2; чл.15, ал.5; чл.79, т.3 и т.5 от ЗДвП както и чл.14, т.3 и т.4 от Правилника; чл.80 от закона и чл.140 от Правилника. Счита, че съдът неправилно не е отдал значение на останалите възражения за съпричиняване, извън превишената скорост на велосипедиста, съотв. неправилно е приложил дадените в т.7 на ТР №1/2014г. на ОСТК на ВКС, указания по приложението на чл.51, ал.2 ЗЗД. Претендира отмяна на решението в осъдителната част изцяло или намаляване на присъденото обезщетение при съответно приложение на чл.52 и чл.51, ал.2 ЗЗД. Претендират се сторените в производството разноски пред двете инстанции.

В срока по чл.263 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба, подаден от насрещната страна А. А. Х., ЕГН *****, В., чрез пълномощника му адв.Вл.Ш. от ВАК, за нейната неоснователност. Претендират се сторените в производството разноски за адв.възнаграждение, което да бъде определено по реда на чл.38 ЗАДв. в минимален размер по Наредбата за МРАВ. Към отговора е приложен договор за предоставяне на безплатна

правна помощ на материално затруднено лице съгласно чл.38, т.2 ЗАДв.

В производството пред въззивната инстанция адв.С., пълномощник на въззивника, поддържа жалбата на изложените основания, вкл. възраженията за обосноваване по-висок процент на съпричиняване на вредите. Претендират се сторените разноски.

Въззиваемата страна, представлявана от адв.Ш., оспорва жалбата и претендира определяне на адвокатско възнаграждение съгласно чл.38 от ЗА.

За да се произнесе по жалбата въззивният състав установи, че производството е образувано пред ВОС по искова молба на А. А. Х., ЕГН *****, гр. В., срещу ЗАД „ОЗК – Застраховане“ АД, ЕИК 121265177, гр.София, с която са предявени съединени иски с правно основание чл.432 КЗ и чл.86 от ЗЗД, вр. чл.429, ал.3 КЗ, за осъждане на ответника да заплати сумата от 300 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в претърпени болки и страдания в резултат на ПТП, настъпило на 03.08.2022г., около 17:50 часа в гр.Варна, на ул.„Прилеп“, до №173, причинено виновно от водача на л.а.„Рено Мастер“, с рег. № Р 8879 КР, управлявано от В. В., застрахован по риска „Гражданска отговорност“ със застрахователна полица № BG/23/121003219444, с покритие към датата на ПТП /до 10.11.2022г./, ведно със законната лихва върху главницата, считано от предявяване на застрахователната претенция на 10.02.2023г. до окончателното ѝ изплащане.

В исковата молба се поддържа, че за горепосоченото ПТП отговорността на виновеното лице е ангажирана, като му е наложено наказание по НОХД №726/2023г. по описа на ВРС, НО, решението по което е влязло в сила 17.07.2023г. Инцидентът настъпил като водачът на микробуса отнел предимството на ищеца, който се движел с велосипед по ул.„Прилеп“, посока центъра на града. Налице било валидно застрахователно правоотношение по застраховка „Гражданска отговорност“ за управлявания от виновния водач автомобил. Твърди се, че в резултат от ПТП пострадалият получил 6 средни телесни повреди, както следва: десностранен хемопневмоторакс /излив на кръв и навлизане на въздух в гръдната кухина/, което е обусловило разстройство на здравето, временно опасно за живота; контузия на десен бял дроб самостоятелно, обусловило разстройство на здравето, временно опасно за живота; счупвания на 5-то до 11-то десни ребра и на 6-то и 7-мо леви ребра; черепно-мозъчна травма, изразяваща се в мозъчно сътресение и кръвоизлив под меките мозъчни обвивки, довела до изпадане в безсъзнателно състояние, обусловило разстройство на здравето, временно опасно за живота; гръбначна травма с фрактура на бодилестия израстък на 4-ти шиен прешлен и на тялото и дъгата на 5-ти шиен прешлен; счупване на дясна лопатка. Потърпевшият бил приет на 03.08.2022 г. в МБАЛ „Св. Анна“ АД, където бил подложен на спешна операция и на 10.08.2022г. бил изписан за домашно лечение. Понастоящем ищецът твърди, че болките продължават, чувства постоянно затрудняване в концентрацията при извършване на трудова дейност. Мисълта му е забавена, което не му позволява своевременно да изпълнява възложените задачи. Посочва се в исковата молба, че пострадалият се занимава с изработването на технически проекти за сглобяеми къщи, като изпитва болки в дясното рамо, което пречи на работата му. Костта на дясната ключица не се е възстановила в нормално положение – леко издадена напред е и е несиметрична с лявата. На главата има белег от 15 сантиметров шев, който е неестетичен, няма да се заличи и го депресира постоянно. Задъхва се по-често от преди. Не може да извършва физически упражнения, защото тялото му постоянно е уморено. Твърди, че увреждането се отразило негативно върху психиката му като изпитвал страх от повторно произшествие, съотв. страхувал се да управлява велосипеда си. Лечението на всички телесни повреди е приключило, но тялото и психиката не са възстановени напълно. Твърди се, че ищецът е предявил застрахователна претенция на 10.02.2023г., по която ответникът не се е произнесъл в законоустановения 3-месечен срок. По тези съображения претендира осъждане на застрахователя на ГО да му заплати обезщетение в размер на 300 000 лева за търпените

неимуществени вреди ведно със законните лихви от 10.02.23г. до окончателното изплащане на задължението.

В срока по чл.367 ГПК ответникът оспорва предявените искове по основание и размер. Не оспорва наличието на застрахователно правоотношение, настъпване на застрахователното събитие, вината на застрахования водач и настъпването на посочената в решението на ВРС средна телесна повреда. Но възразява, че ищецът не е представил изисканите от застрахователя доказателства, необходими за извънсъдебното определяне на обезщетението. Счита психическите и физическите травми и проведеното лечение за недоказани. Оспорва настъпването на описаните в исковата молба вреди по вид, характер и продължителност. Твърди, че понастоящем ищецът е напълно възстановен, а временната опасност за живота е преодоляна чрез проведеното лечение. Поддържа, че оздравителният период е продължил 3-4 месеца при липса на усложнения. Няма данни ищецът понастоящем да има нужда от чужда помощ, да е загубил или сменил работата си, да е понесъл други житейски сътресения, свързани с преживяното ПТП. Оспорва твърденията ищецът да е понесъл тежка психологична травма, но дори такава да бъде доказана, поддържа, че с поведението си същият е способствал за продължителността на възстановяване. Оспорва се претендирания размер обезщетение като прекомерен. Оспорва се изключителната вина на застрахования водач като се релевира възражение за съпричиняване, изразяващо се в липса на поставена предпазна каска на главата, на светлоотразителна жилетка и управляване на велосипеда без монтиран преден фар, с изключително висока скорост – 41 км./ч., в средата на платното, вместо в най-дясната част на пътния банкет, с което ищецът е нарушил чл.20, ал.2, чл.15, ал.5, чл.79, т.3 и т.5 и чл.80 от ЗДВП и чл.14, т. 3 и т. 4 и чл.140 от ППЗДВП. Претендира отхвърляне на исковата претенция, евентуално присъждане на справедливо по размер обезщетение.

Въззивният съд, въз основа на твърденията и доводите на страните, събраните доказателства, в обхвата на въззивното производство, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

При преценка редовността на жалбата съдът намира, че същата е подадена от легитимирана страна в производството, чрез надлежно упълномощен процесуален представител, в преклузивния срок и при интерес от обжалването.

Съгласно чл.269 ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността, а по допустимостта в обжалваната част; по правилността на решението съдът е обвързан от оплакванията в жалбата.

Решението на първоинстанционния съд съдържа реквизитите по чл.236 ГПК и е действително, произнасянето съответства на предявените искания и правото на иск е надлежно упражнено, поради което производството и решението са допустими.

Решението се обжалва изцяло съобразно оплакванията във въззивната жалба, макар в пледоарията пълномощникът на застрахователното дружество да претендира единствено съобразяване размера на присъденото обезщетение с въведените оплаквания за несъобразяване разпоредбата на чл.52 ЗЗД. Доколкото не се оспорва наличието на застрахователно правоотношение с водача на товарния автомобил, причинил ПТП, съгласно постановено по АНД №726/2023г. на ВРС, НО решение, ползващо се със задължителна за настоящия съд сила, а така и вината на застрахования, въззивникът очевидно не оспорва отговорността си по предявената пряко претенция съгласно чл.432 КЗ. Съобразно приетите за безспорни обстоятелства в доклада на първата инстанция, въззивният състав намира, че предметът на въззивното производство е по-тесен като изисква от въззивния съд да извърши нова, самостоятелна преценка по въведените с жалбата оплаквания – за справедливия размер на обезщетението и за приноса на пострадалия в настъпилото вредоносно събитие, съотв. по обуславящия иск за законните лихви съгласно чл.429 КЗ.

Във въззивната си жалба застрахователят не оспорва правилно установената от

първоинстанционния съд фактическа обстановка, вкл. обстоятелствата, релевантни към приложението на материалната разпоредба на чл.52 ЗЗД – настъпилите за ищеца вреди от произшествието, техния вид, характер, но оспорва продължителността на лечение, интензитета на претърпените болки и страдания и остатъчните последици от получените травматични увреди.

От заключението на допуснатата комплексна съдебно-медицинска и автотехническа експертиза /л.57 и сл./ се установява, че наред с посочените в решението по АНД №726/2023г. увреждания в резултат на ПТП ищецът получил и разкъсно контузна рана на главата, счупване на носни кости и комозио церебри, които обуславят временно разстройство на здравето неопасно за живота, белег на челото, обуславящ загрозяване. Поради развилия се хемопневмоторакс със симптоми на дихателна недостатъчност, състояние заплашващо живота, по спешност била направена торакоцентеза /поставен е дрен в гръдната кухина, към който е присъединен аспиратор/ и е приет по спешност в Отделение по анестезиология и интензивно лечение на МБАЛ Св.Анна АД -Варна. Раната на главата била обработена хирургично – почистена и защитена, за счупването на шийните прешлени била поставена шийна яка. След стабилизиране на състоянието, на 04.08.2022г., ищецът бил приведен в гръдна хирургия, където лечението продължило консервативно – медикаментозно и с аспирация на гръдната кухина. Плевралният дрен бил свален на 10.08.2022г., когато ищецът е изписан за домашно лечение. Болничният престой продължил 7 дни. В материалите по делото няма документи за проведено лечение след изписването.

Съгласно експертизата, счупванията на ребрата причиняват изключително силни болки, особено в началото, като се усилват при всяко вдишване и издишване, кашлица, кихане и промяна в положението на снагата. След десетия ден те постепенно намаляват и след 30-тия ден са вече поносими. Напълно отшумяват след третия месец. Счупването на шийните прешлени води до контрактура на шийната мускулатура и невъзможност за движения на главата. Счупването на лопатката обездвижва десния горен крайник. Получените увреждания налагат обгрижване от трети лица поради невъзможност за самообслужване за не по-малко от 30 дни. Възстановителният период за счупванията на ребрата е около 3 месеца. Счупената лопатка е лекувана с обездвижване за около 30 дни и последваща рехабилитация за раздвижване на раменния пояс за също толкова време /общо около два месеца/. Счупените шийни прешлени се лекуват с обездвижване с шийна яка, с период на възстановяване 3 месеца. Според вещото лице, към настоящия момент лечението е приключило с оздравяване; счупените кости са зараснали; движенията в засегнатите участъци на опорно-двигателния апарат са възстановени. Това не изключва наличието на болки и схващане на шийната мускулатура при промяна на времето и след физическо натоварване.

При извършения от вещото лице преглед е установено, че ищецът е с нормална походка без помощни средства, оплаква се от периодична скованост на шийната мускулатура и променена чувствителност на кожата на дясната половина на челото. Налице е голям ясно видим белег, започващ от междуреждието с леко кос дъговиден ход на дясно и завършващ в окосмената част на главата, променена чувствителност по кожата на челото вдясно от белега, над дясната мамила се вижда белег, останал от поставения торакален дрен с големина на еднолевова монета. Движенията в шийната област и в десния раменен пояс са в пълен обем, неболезнени.

От показанията на свид.Д. И., съсед на ищеца, се установява, че преди катастрофата А. общувал нормално, бил лъчезарен и отзивчив, а известно време след инцидента се променил -не се появявал пред блока, бил посърнал и угнетен, не бил така комуникативен. Представлявал тъжна картина с поставената шина на врата.

Оплакванията в жалбата срещу първоинстанционния акт са свързани с приложението на материалноправната норма на чл.52 ЗЗД и определяне размера на обезщетението за

неимуществени вреди. Предявеният иск за 300 000 лева обезщетение е уважен до размера от 80 000 лева като в отхвърлителната част решението не е било обжалвано. Застрахователят обжалва изцяло присъденото обезщетение, а евентуално претендира намаляването му до справедлив размер.

Съгласно чл.52 ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по *справедливост*. С ППВС №4/1968г. се указва на съдилищата при определянето му да се вземат под внимание всички обстоятелства, които обуславят търпените вреди – всички, които са настъпили или ще настъпят в резултат на увреждането като съдът трябва да посочи конкретно обстоятелствата и значението им за размера на вредите. В този смисъл и практиката на ВКС изисква точно очертаване на релевантните при определяне на обезщетението обстоятелства и тяхната съвкупна оценка /решение по т.д.№1020/2009г. на ВКС, ТК, II т.о., Решение №202 от 16.01.2013г. по т.д.№705/2012г. на ВКС, ТК, Решение №114 от 03.11.2014г. по т.д.№1053/2012г. на ВКС, ТК, II т.о., Решение №4 от 03.08.2015г. по т. д. № 40/2014г. на ВКС, ТК, II т.о., Решение № 172 от 11.01.2017г. по т.д.№2140/2017г. на ВКС, ТК, II т.о. и др/.

Понятието "справедливост" по смисъла на чл.52 ЗЗД не е абстрактно, а е свързано с преценка на конкретни обективно съществуващи обстоятелства. Такива обстоятелства при телесни увреждания, макар неизчерпателно визирани от Постановлението, са характерът на увреждането, начинът на извършването му, обстоятелствата, при които е извършено, допълнително влошаване състоянието на здравето, причинените морални страдания, осакатявания, загрозявания и др. От значение са и други обстоятелства, които съдът е длъжен да обсъди и въз основа на оценката им да заключи какъв размер обезщетение да присъди за конкретните неимуществени вреди. Когато съдът обсъди всички фактори от значение за определяне вида, характера и интензитета на търпените вреди, определеното обезщетение ще отговаря на критерия за справедливост и като косвен резултат ще съответства на общественото разбиране за справедливо /адекватно/ възмездяване на засегнатата неимуществена сфера на увредения.

Настоящият състав основава изводите си на събраните пред първата инстанция доказателства, които са детайлно и правилно обсъдени в първоинстанционния акт и към чиито мотиви съдът препраща съгласно чл.272 ГПК. Независимо от това, настоящият състав формира и собствени изводи относно основания за намаляване на присъденото обезщетение, съобразно предмета на обжалване. /решението е обжалвано единствено в уважената му част/

Съдът е цени в съвкупност както медицинската експертиза, установяваща получените травматични увреди и състоянието на ищеца, така гласните и писмени доказателства по делото, съотнесени към критериите, заложи в нормата на чл.52 ЗЗД и казуистиката по приложението й. Присъденото от съда обезщетение от 80 000 лева, при определени 100 000 лева и приложена редукция поради принос на пострадалия, е съответно на икономическата конюнктура към датата на ПТП през 2022г., а е и несъпоставимо с предвидените лимити на отговорност в чл.492 КЗ. Съдът намира същото и за справедливо и адекватно определено от първата инстанция. Като отчита търпените от ищеца болки, страдания и неудобства за период от поне три –четири месеца, особено интензивни в първия и втория месец след ПТП, през който период ищецът е бил с поставена шийна шина на врата и е прилагал консервативно лечение за счупените двустранно ребра, съчетано с болки в торса, гръдния кош, носа, главата и десния горен крайник /счупване на дясна лопатка/, определеното от съда обезщетение е дори под справедливия размер за описаните търпени вреди. За да достигне до този извод съдът отчита не само характера на понесените вреди – множество и болезнени, но и извършените животоспасяващи медицински интервенции /торакоцентеза/ за отстраняване контузия на белия дроб, десностранен хемопневмоторакс както и черепно-мозъчната травма. Пострадалият е бил хоспитализиран в период от седмица. След изписването му имал продължително време нужда от чужда грижа, тъй като предвид

положението на главата и врата си, не можел да извършва сам елементарни дейности. Като последица от претърпяното произшествие ищецът има остатъчен белег над челото, който може да се възприеме като загрозяващ.

Според данните от експертизата и извършения преглед ищецът е напълно възстановен от получените травми към настоящия момент. Трудоспособната му възраст /на 46 години/ съдът обсъжда като завишаваща вредата, тъй като същият не е можел да води активен начин на живот, т.е. обичайния си начин на живот отпреди ПТП. Не е можел да полага труд и да изпитва удовлетворение от това. Именно тези обстоятелства са породили у него нови емоции и нагласи в негативен план - свръхчувствителност, страх от трайно увреждане, тревожност, потиснатост и напрежение. Създалият се риск за живота и здравето способства за търпените не само физически, но и психически страдания. Поради изложеното, съдът намира, че определеният от първата инстанция размер на обезщетение от 100 000 лева напълно съответства на обема и интензитета на вредите. Това налага преценка и на определения от съда принос на пострадалия от 20%, който се оспорва от въззивника.

По отношение на възражението за съпричиняване:

Съгласно мотивите към т.7 от ТР №1/2014г. на ОСТК на ВКС, степента на съпричиняване се преценява във всеки конкретен случай и не може да бъде конкретизирана или фиксирана. Преценява се отделно по всяко дело въз основа на събраните доказателства, вкл. степента на каузалност на поведението на делинквента и на пострадалото лице и съотношението между техните действия или бездействия. В този смисъл е и постоянната практика на ВКС в решения по т.д.№ 1921/2016 г. на ВКС, ТК, I т. о., т. д. № 1071/2020 г. на ВКС, ТК, I т. о. и т. д. № 2956/2019 г. на ВКС, ТК, II т. о. От значение за размера на приноса съгласно чл.51, ал.2 ЗЗД, съотв. за размера на обезщетението, ще е това поведение на пострадалия, с което той конкретно е способствал, допринесъл или улеснил настъпването на вредата и нейните последици. Независимо от установеното като причина за ПТП виновно поведение на водача на товарния автомобил Рено Мастер, с решението по АНД №726/2023г. на Първи състав на ВРС, съобразно въведените от ответника възражения, съдът следва да обсъди приноса на ищеца. Съгласно практиката на ВКС, обективирана в решение № 45 от 15.04.2009 г. по т. д. № 525/2008 г. на II т. о.; решение № 206 от 12.03.2010 г. по т. д. № 35/2009 г. на II т. о.; решение № 159 от 24.11.2010 г. по т. д. № 1117/2009 г. и решение № 58 от 29.04.2011 г. по т. д. № 623/2010 г. на II т.о./примерно изброяване/, при преценката за съпричиняване на настъпилите в резултат от ПТП вреди следва да се отчита не само фактът на извършено от страна на пострадалия нарушение на правилата за движение по пътищата, но дали нарушенията са в пряка причинна връзка с вредоносния резултат. Приносът на пострадалия за увреждането следва да е конкретен и доказан, а не хипотетично предполагаем.

От експертизата в автотехническата ѝ част се установява, че според приложения към наказателното производство снимков материал велосипедът не е бил оборудван с фар или светлоотразител в предната му част, а само с червен светлоотразител под седалката. По делото няма ясни данни дали велосипедистът е бил с поставена светлоотразителна жилетка и велосипедна каска. Произшествието е настъпило в светлата част от денонощието, поради което наличието или липсата на светлоотразителни елементи не са били в пряка причинно-следствена връзка с настъпилото ПТП.

В решението по НОХД № 726/2023 г. няма данни за скоростта на движение на двете ППС. Скоростта на движение на автомобила „Рено“ е била ниска за изпълнение на маневрата ляв завой, а тази на велосипеда е невъзможна за оценка без входни данни, тъй като велосипедът е шосеен тип, водачът е в активна възраст, посоката на движение е по низходящ наклон, което обстоятелство дава възможност велосипедът да се движи със широк диапазон от скорости, включително по-висока от личните възможности на водача при хоризонтален терен. При движение на велосипедиста със скорост равна или по-ниска от

30км/ч, произшествието е било предотвратимо от него посредством аварийно спиране, започващо в началната точка, отдалечена от точката на ПТП при 15 метра. Без конкретни данни за изхода на събитието/маневрата, велосипедистът е имал възможност да се отклони вдясно към десния банкет и 5 дворно място на търговски обект, тъй като процесният автомобил е заемал десния банкет преди портала само с лявата си част – дясно предно колело все още се е намирало на пътното платно. Най-вероятно по време на ПТП ищецът не е бил с предпазна каска. В случай, че е бил с такава, само раната на главата щеше да е по-малка.

От обясненията на вещите лица се установява, че при велосипедистите каската предпазва главата при техните характерни падания напред, за да не се получи счупване на черепа, а в случая ищецът се е блъснал челно /с лице/ в буса. За това говори счупената носна кост в основата и раната от междуреждието до окосмената част на главата. При тази динамика на произшествието, ако велосипедистът беше с каска, раната може би щеше да е по-малка, но останалите травми не биха били предотвратени. Каската в случая не би оказала съществено защитно значение. Вещите лица са коментирали и приетия в наказателното производство видеозапис, видно от който велосипедистът се е движил от средна към дясна част на пътната лента. Спазвал е дясната част от пътната лента, но не може да се определи с точност дали се е движил на 50 см или на 70 см от десния край на пътната лента.

Становището на вещите лица съвпада с изслушаните свидетелски показания на св.В.Паскалева и водачът на МПС В.В.. Според св.П., преди инцидента велосипедистът се е спускал в насрещното по улицата, като се е движел в средата на пътната лента, без да е категорична. Движел се сравнително бързо поради наклона на пътното платно. Нямал каска, не е забелязала и жилетка. Инцидентът настъпил в светлата част на деня. Свидетелят В. заявява, че управляваният от него товарен автомобил се е движил с не повече от 1-2 км/ч. Свидетелят не може да определи скоростта на велосипедиста, но по силата на удара, който усетил в превозното средство, счита, че не е била малка. Преди да се реализира сблъсъкът свидетелят не бил забелязал велосипедиста. Последният със сигурност нямал каска, велосипедът не бил с включени светлини, нямал светлоотразителни знаци.

Въз основа анализ на обсъдените доказателства, настоящият състав намира за установен и доказан принос на ищеца, изразяващ се в управление на велосипеда с превишена за конкретната ситуация скорост както и липсата на предпазна каска, доколкото част от получените травматични увреди са именно на главата. Не са събрани доказателства от носещия тежестта застраховател, че останалите въведени от него възражения, са релевантни за конкретното ПТП. Така, не се установява, че велосипедистът се е движил в отклонение от дясната страна на пътното платно или банкета както изискват чл.80 от ЗДвП и чл.140 от Правилника. Съгласно изслушаната автотехническа експертиза и устните обяснения на вещото лице велосипедистът се е движил от средна към дясна част от платното, а не между средна и осева линия; спазвал е дясната част от пътната лента. /вж.л.81/ Тези показания са дадени както въз основа данните от наказателното производство, така и от ползвания видеозапис на местопроизшествието. Същевременно, макар да не е установена категорично скоростта на движение на велосипеда, движил се в интервала над 30 до 50 км./ч., вещите лица заключават, че за да избегне удара с автомобила ищецът е следвало да се движи със скорост под 30 км/ч. На място не са констатирани знаци и маркировка, които да ограничават скоростта на движение, но вещите лица посочват, че ищецът категорично не е превишавал скоростта от 50 км/ч. Изслушаните по делото свидетели също посочват, че велосипедистът се е движил бързо надолу в посока центъра на

града. Техните показания, ведно със становището на вещото лице, съдът приема за достатъчни да установят, че е налице нарушение на чл.20, ал.1 и ал.2 от ЗДвП от страна на увреденото лице, което не е съобразило поведението си на пътя. За да не попадне в опасната зона за спиране на товарния автомобил, велосипедистът е следвало да избере по-ниска скорост като отчете и наклона на пътя, който води до естествено увеличение на скоростта. Можел е да предприеме отклонение вдясно, тъй като е имал обективна възможност за това. При движение с по-ниска скорост е могъл да възприеме поведението на другия участник в ПТП /извършващ маневра ляв завой и пресичащ траекторията на движение на велосипеда/ като съобрази действията си с пътната обстановка.

Експертизата както и свидетелските показания сочат, че ищецът не е имал светлоотразителни елементи както по себе си, така и на управлявания от него велосипед. Предвид необходимостта от причинна връзка с настъпилото ПТП, липсата на такива обозначения не се установява да е свързано с конкретното събитие и вредоносните му последици. Поради настъпване на ПТП в светлата част на денонощието, при сухо и ясно време, не е от значение за настъпването на ПТП ползването на светлоотразителна жилетка и светлини на велосипеда. /чл.79 и чл.80, т.1 ЗДвП/ Не е установена и пряка причинна връзка на евентуалното движение на велосипеда плътно вдясно на пътното платно с конкретния механизъм на произшествието. Доводите на въззивника в тази връзка съдът намира за построени изцяло на плоскостта на вероятностите, а и несъобразени със събраните доказателства. От изслушаната експертиза се установява, че ударът е настъпил в момент, в който товарният автомобил е бил частично качен на десния банкет, т.е. ищецът отново е попадал в опасната зона за спиране.

Въз основа на изложеното съдът приема, че приносът на ищеца се изразява основно в неправилно избиране скоростта на движение и поведението му преди ПТП /принос към настъпване на ПТП/ и в по-малка степен в липса на каска /принос към настъпване на вредите/, което е повлияло за част от получените увреждания, но не и за най-тежките от тях. Като се съпостави този принос с приноса на водача на товарния автомобил, съдът намира, че правилно съпричиняването на пострадалия е определено до 20%. В този смисъл, съдът намира, че участието на водача на товарния автомобил е по-значително, тъй като същият е нарушил както разпоредбата на чл.20 ЗДвП, така и тези на чл.25 и чл.37 от ЗДвП. За водачите на МПС е въведено задължението по чл.5, ал.2, т.1 ЗДвП за повишена грижа, за нарочно внимание и предпазливост към по-уязвимите участници в движението, какъвто безспорно се явява ищецът като водач на велосипед. Застрахованият деликвент е управлявала МПС без да спази изискването за съобразяване на пътната обстановка, като извършил маневра завой наляво без да пропусне движещия се в обратната лента за движение велосипедист. Макар да се е движил изключително бавно не е бил внимателен към пътната обстановка. Не се установява деликвентът да е имал препятствие, което да не му позволи да види велосипедиста преди да предприеме маневрата. В заключение, съдът намира възраженията на застрахователя за нарушение на чл.79, чл.80 и чл.15 от ЗДвП, съотв. чл.140 от Правилника, за изцяло неоснователни. Не са налице доказателства за установяване

по-голям принос на ищеца за настъпване на вредите, съотв. за промяна в приетия процент на съучастие. По изложените съображения, решението на ВОС като правилно и законосъобразно следва да бъде потвърдено в обжалваната част, при идентичност на приетите размери обезщетение и принос на увредения по чл.51 ЗЗД.

Върху присъдената главница се дължат и законните лихви от най-ранния момент на уведомяване на застрахователя съгласно чл.497 вр.чл.429, ал.2 и ал.3 КЗ. Същите са присъдени с решението именно от тази дата, посочена в застрахователната претенция, а именно от 10.02.2023г. до окончателното изплащане, на основание чл.86 ЗЗД вр. чл.429, ал.2 и ал.3 КЗ. Спорът относно началния момент за присъждане на лихвите се свързва с датата на уведомяване на застрахователя, с подаване на застрахователна претенция на 10.02.2023г., получена на 13.02.2023г./вж.л.29/ Действително, доколкото претендираната лихва представлява дължима за забавата на деликвента, поради което и се дължи от момента на уведомяването на застрахователя, датата на входиране на заявлението е именно релевантна за поставяне начало на изискуемостта на претенцията. Същевременно съдът отчита, че застрахователят не е оспорвал тази дата както с отговора на исковата молба, така и в съдебно заседание, поради което възражението му, направено едва с въззивната жалба, се явява преклудирано.

С оглед на изложеното, решението на окръжния съд в обжалваната част следва да бъде изцяло потвърдено.

Съобразно неоснователността на въззивната жалба, разноси за производството се следват на насрещната страна, претендирани като възнаграждение, договорено съгласно чл.38 от ЗА с отговора на въззивната жалба, към който е приложен и договор за правна помощ от 30.01.24г. В първоинстанционното производство е представено пълномощно, което предоставя на адвокат Ш. представителни правомощия за цялото производство /извънсъдебно и съдебно/ до приключване на спора, но липсва договор с уговаряне вида на предоставената помощ като безплатна, поради което съдът е отказал да присъди възнаграждението по този ред. Първоинстанционният съд не е бил сезиран с искане за постановяване на определение по разностите по чл.248 ГПК.

Приложима спрямо датата на договора за правна помощ и настоящото производство е редакцията на Наредба №1/2004г. в ДВ, бр.88/2022г. При преценка основателността на искането, настоящият състав съобрази, че след постановеното решение на СЕС от 25.01.2024г. по дело С-438/22 съдът не е обвързан императивно с посочените в НМРАВ минимални размери на адвокатските възнаграждения. При определяне размера на дължимото по чл.38, ал.2 ЗА адвокатско възнаграждение, освен цената и спецификата на предоставената услуга, следва да се съобразят вида на спора, материалния интерес, вида и количеството на извършената работа и най-вече фактическата и правна сложност на делото. Поради извършването на процесуално представителство на страната, на пълномощника ѝ се дължи адвокатско възнаграждение, което предвид уговарянето му съгласно чл.38 ЗА, следва да бъде определено от съда и възложено на насрещната страна. Пропускът на страната да поиска присъждане на адв.възнаграждение по реда на чл.38 ЗА с представяне на договора

пред окръжния съд, не може да бъде изправен от настоящата инстанция.

Производството пред въззивна инстанция не разкрива белези на правна и фактическа сложност. Процесуалните действия на адвоката се изчерпват с подаване на отговор на въззивната жалба и участие в открито заседание, но без предявяване на искания, възражения и събиране на доказателства. С оглед материалния интерес по спора от 80 000 лева, на пълномощника на въззиваемата страна адв.Ш. се следва възнаграждение в размер на 6 344.50 лева с ДДС, на основание чл.9 вр.чл.7, ал.2, т.4 от Наредбата.

Воден от изложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №555/28.12.2023г., постановено по т.дело №475/2023г. по описа на Варненски окръжен съд в обжалваната част, в която ЗАД ОЗК ЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЕИК 121265177, София е осъден да заплати на ищеца А. А. Х., ЕГН *****, В., обезщетение за понесени в резултат на ПТП на 03.08.2022г. неимуществени вреди, виновно причинени от водача на Рено Мастер с ДК №Р 8879 КР, застрахован при ответното дружество, до размера от 80 000 лева, ведно със законната лихва върху главницата, считано от уведомяване на застрахователя на 10.02.23г. до окончателното изплащане на задължението, на основание чл.432 КЗ.

В останалата част решението не е обжалвано и е влязло в законна сила.

ОСЪЖДА ОЗК ЗАСТРАХОВАНЕ АД, ЕИК 121265177, София да заплати на адвокат В. Ж. Ш., в качеството му на процесуален представител на въззиваемия, регистриран във ВАК с личен №*****, В., ул.А. К. XX, адв.възнаграждение, договорено като безплатна правна помощ под форма на процесуално представителство, в размер на 6 344.50 лева с ДДС, на основание чл.38 и чл.36, ал.2 ЗАдв. и чл.78 ГПК.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____